

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 17 juli 1914 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter förre folkskolläraren Carl Johan Carlstens i Bonäs hustru Anna Kristina Carlsten, född Malmgren.

(3:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition, nr 222, av den 3 juli 1914 har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att kronans rätt till danaarv efter förre folkskolläraren Carl Johan Carlstens i Bonäs i Skedevi socken av Östergötlands län hustru Anna Kristina Carlsten, född Malmgren, må, med förbehåll av den rätt till aktoratsprovision, som kan tillkomma kammaradvokatfiskalsämbetet, efterskänkas till förmån för bemälde Carlsten.

Till ovanberörda statsrådsprotokoll har departementschefen anfört följande:

»Den 24 april 1907 avled förre folkskolläraren Carl Johan Carlstens i Bonäs i Skedevi socken av Östergötlands län hustru Anna Kristina Carlsten, född Malmgren, efterlämnande enligt den efter henne den 25 juni samma år upprättade bouppteckningen såsom stärbhusdelägare sin bemälde man, men icke några kända arvingar.

*Departements-
chefens
yttrande.*

Genom ett den 12 december 1904 upprättat inbördes testamente hade makarna Carlsten förordnat, att den av makarna, som överlevde den andra, skulle odelat äga och besitta allt, vad de vid dödstillfället ägde.

Berörda testamentshandling företeddes vid Finsponga läns häradsrätt den 3 juni 1907, då förhör för dödsfalls skull anställdes med testamentsvittnena, varemot testamentet först den 13 januari 1908 vid häradsrätten bevakades.

Under återopande av nu anförda förhållanden och sedan, på sätt nedan vidare förmåles, av kammaradvokatfiskalsämbetet framställts anspråk på kvarlåtenskapen efter hustru Carlsten såsom danaarv, har Carl Johan Carlsten i en till Kungl. Maj:ts inkommen ansökning anhållit att av nåd få behålla sin avlidna hustrus kvarlåtenskap, vilken enligt en ansökningen bifogad avskrift av god mans berättelse rörande förvaltningen av den hustru Carlstens okända arvingar tillkommande kvarlåtenskapen efter henne vid 1911 års slut uppgick till 1,200 kronor 57 öre och vilken kvarlåtenskap eljest, till följd av försummelse att inom laga tid bevaka testamentet, skulle tillfalla kronan såsom danaarv; och har sökanden till stöd för denna begäran framhållit, dels att försummelsen att i rätt tid bevaka testamentet låge ett sökandens ombud hos häradsrätten till last, dels ock att sökanden på grund av sjuklighet och i följd därav nedsatt arbetsförmåga samt med hänsyn till sin ekonomiska ställning icke skulle kunna bära den förlust, fullgörandet av ifrågavarande danaarvsskyldighet skulle medföra.

Över ansökningen har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Östergötlands län på grund av nådig remiss avgivit utlåtande och därvid överlämnat yttrande av vederbörande kronofogde.

Kronofogden har tillstyrkt bifall till ansökningen under anförande, att återbärandet av danaarvsmedlen för sökanden skulle bliva betungande, enär hans årsinkomst enligt 1912 års taxering icke uppgått till högre belopp än 1,500 kronor.

För egen del har Kungl. Maj:ts befallningshavande tillstyrkt bifall till framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som jämväl på grund av nådig befallning den 29 november 1913 avgivit yttrande, har därvid anført följande.

Då testamentet i fråga icke blivit inom i lag föreskriven tid bevakat, vore detsamma utan verkan och vore följaktligen kvarlåtenskapen efter Anna Kristina Carlsten, då några arvingar efter henne icke inom behörig tid anmält sig, att betrakta såsom danaarv. I anledning härav hade advokatfiskalsämbetet hos Kungl. Maj:ts befallningshavande anhållit, att Kungl. Maj:ts befallningshavande ville låta avfordra den person, som haft kvarlåtenskapen om händer, redovisning rörande förvaltningen av densamma ävensom den behållna kvarlåtenskapen såsom danaarv samt sedermera till advokatfiskalsämbetet insända den inkomna redovisningen jämte danaarvsmedlen.

Sedan advokatfiskalsämbetet emellertid inhämtat, att mannen Carlsten, som satt sig i besittning av kvarlåtenskapen efter sin avlidna hustru, förklarar, att han icke ansåge sig redovisningsskyldig för nämnda kvar-

låtenkap, förrän domstol efter förd klandertalan mot det av honom bevakade testamentet annorlunda förordnat, hade advokatfiskalsämbetet för bevakande av Kungl. Maj:ts och kronans rätt till ifrågavarande danaarv utverkat sig stämning till första sammanträdet av 1914 års lagtima varting med Finsponga läns häradsrätt å Carl Johan Carlsten samt nämndemannen P. E. Persson från Nora, vilken av häradsrätten förordnats till god man för hustru Carlstens okända arvingar, med yrkande, att det ifrågavarande testamentet måtte, såsom ogiltigt, förklaras icke utgöra hinder för Kungl. Maj:t och kronan att tillträda kvarlåtenskapen efter hustru Carlsten samt att vederbörande måtte förpliktas att till Kungl. Maj:t och kronan redovisa ifrågavarande kvarlåtenskap; och hade advokatfiskalsämbetet för avsikt att, då målet förekomme till handläggning, begära, att detsamma måtte förklaras vilande i avbidan på beslut över den underdåniga ansökningen om efterskänkande av kronans rätt till ifrågavarande danaarv.

Beträffande den underdåniga ansökningen ansåge advokatfiskalsämbetet densamma vara förtjänt av bifall. Ämbetet finge därför, med förbehåll om aktoratsprovision, tillstyrka, att proposition avlättes till riksdagen, i syfte att kronans rätt till danaarv efter Anna Kristina Carlsten, född Malmgren, måtte efterskännas till förmån för sökanden.

På grund av vad i detta ärende förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarv må, med förbehåll av den rätt till aktoratsprovision, som kan tillkomma kammaradvokatfiskalsämbetet, efterskännas till förmån för sökanden.»

Utskottet, som icke haft något att erinra mot förevarande framställning, hemställer,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 17 juli 1914.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

Närvarande: se under utlåtandet nr 35.